

diversos intel·lectuals, com Octavi Martí, Javier Pradera, Josep Ramoneda, Vincent Duclert, Jordi Canal, David Serrano, Françoise Nicoladzé, Alain Brossat, Javier Cercas, Carles Torner o el mateix Xavier Pla. També hi va destacar l'èxit del debat entre els assistents, tant d'oradors com de públic, ja que la majoria d'intervencions portaven a nous temes de discussió i aprofundiment.

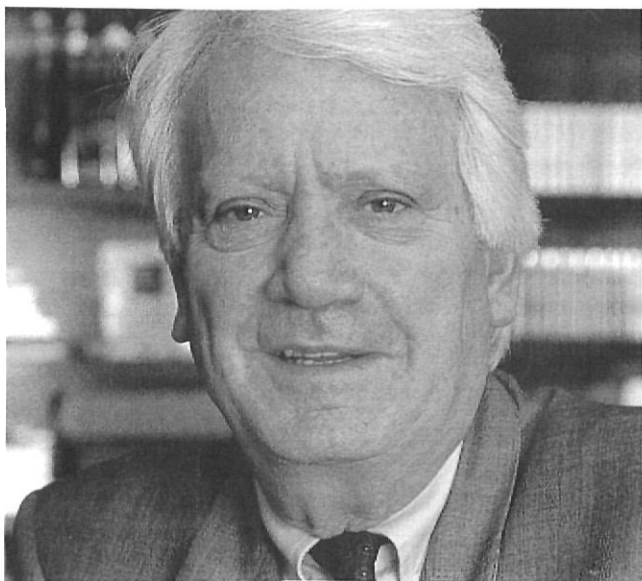
Semprún, pletòric, amb una actitud molt participativa, va voler compartir l'homenatge amb el seu íntim amic Antoni Tàpies –assistent a la inauguració institucional–, el qual va regalar a l'escriptor l'original del cartell que ha creat

especialment per al col·loqui. Les notes emotives van continuar amb la presència d'amics i coneguts, com Javier Pradera, Francesc Vicens o Josep Ramoneda.

La darrera jornada es va cloure amb un productiu debat sobre «La vigència del compromís», amb les valoracions de Manuel Guerrero, Javier Cercas, Xavier Pla, Carles Torner i, de manera espontània, Jorge Semprún, que, tot ressaltant la conveniència de la recreació literària de la memòria en un moment en què els últims testimonis són a punt de desaparèixer, va elogiar l'encert de Cercas amb el seu *Soldados de Salamina*.

Guillem Molla

Jorge Semprún, homenajat a la UdG.

La restauració del castell de Farners

Amb la inauguració el passat 22 d'abril de la restauració del castell de Farners, aprofitant la tradicional diada del Cor, es va posar fi a un llarg projecte, finançat per la Generalitat, la Diputació de Girona i l'Ajuntament, destinat a protegir i consolidar una de les fortificacions medievals de les comarques gironines que en més bon estat han arribat fins als nostres dies.

El castell, juntament amb l'ermita de la Mare de Déu de Farners, que es troba al seu peu, són els símbols que més bé identifiquen l'origen de l'actual població de Santa Coloma. La seva construcció es remunta almenys a mitjan segle XI, quan el comte Ramon Berenguer I l'infeudà al vescomte Ramon Folc de Cardona, el qual, al seu torn, el subinfeudà a un vassall seu, Ramon Ramon de Farners, que en va ser el primer castlà. La seva principal activitat com a recinte defensiu es va donar al segle XV, quan el seu castlà, Arnau de Vilademany, es va enfrontar a la revolta remença dirigida per Francesc de Verntallat. Posteriorment el castell va anar perdent les funcions que l'havien originat, però encara va ser utilitzat ocasionalment com a fortificació en conflictes més recents, com en la guerra de Successió a la

corona hispànica del principi del segle XVIII.

El conjunt de la fortificació ocupa els dos cims que culminen en el turó dels Vents, si bé el cos principal, objecte de la intervenció, es troba en el cim més baix. Està format per una torre circular, integrada dins un recinte defensiu de planta trapezoïdal, i una segona torre exterior, quadrangular, que en defensa la seva entrada. Sembla que tot aquest conjunt forma una construcció unitària del final del segle XI, que coincideix amb la funció de domini feudal del territori. En una etapa posterior, el recinte va ser aixecat quatre metres més alt, amb un mur més prim, fet que va deixar un espai utilitzat com a camí de ronda interior.

La intervenció realitzada va tenir una fase inicial, amb l'excavació dirigida per Josep Maria

El castell de Famers des de l'atri de l'ermita.

Llorens, arqueòleg del Centre d'Investigacions Arqueològiques de Girona, els anys 1991 i 1992, per determinar les fases d'activitat de la fortificació i la compartimentació de l'espai interior del recinte. A partir dels resultats obtinguts, l'arquitecte del Departament de Cultura, Ramon Castells, va procedir a elaborar el projecte, amb el qual tres anys després es van començar les obres. Aquest, com ja és norma en el seu autor, ha tingut un rigorós respecte per la construcció medieval, que s'oposa completament al d'algunes restauracions de forta influència romàntica que fins no fa gaires anys encara s'han realitzat al nostre

país. D'aquesta manera, es manté plenament el concepte de fortificació feudal, si bé, davant la impossibilitat d'una reconstrucció acurada, deixa l'interior del recinte buit de les construccions complementàries que estaven realitzades amb materials més peril·les, i que havien sofert molts canvis des de la fase inicial.

En aquest respecte pel passat, Castells ha optat per tres tipus diferents d'intervenció: la reconstrucció directa, amb materials recuperats de l'interior del castell, dels merlets i petits trams fàcilment intel·ligibles; l'alçament amb materials clarament diferenciats, però dins una sintonització

cromàtica, de trams de major entitat; i, finalment, la utilització de materials moderns, metalls o fusta, per als tancaments i els accessos. Serveix com a exemple del respecte per l'estructura original la construcció d'una escala de planxa metàl·lica per damunt de l'escala de pedra que accedeix al camí de ronda, que li serveix de protecció però, alhora, la deixa parcialment a la vista.

D'aquesta manera, el projecte ha complert perfectament amb els seus principals objectius: restaurar i consoli-

dar un edifici que, tot i la seva relativa bona conservació, es trobava en un procés de clara degradació. Protegir-lo i alhora permetre'n la seva visita controlada, amb garanties tant per a l'edifici com per als visitants. Els resultats finals han significat la recuperació d'un edifici que, per les seves formes, representa un model clàssic entre les fortificacions feudals catalanes i que, mercès a la restauració, se'n presenta amb tota la seva simplicitat i puresa.

Àngel Bosch Lloret

Les relacions històriques occitanocatalanes

Les relacions culturals i polítiques que, al llarg del segle XX, es desenvoluparen entre Occitània i Catalunya fou el tema central de la trobada d'historiadors que va tenir lloc a Béziers (Besiers, en occità) del 21 al 23 de març de 2003.

Hi van participar historiadors d'un i altre país, per bé que la participació catalana fou la majoritària: Albert Balcells, Francesc Roca, Josep M. Figueres, Sebastià Serra, Xavier Ferré, Montserrat Corretger, Pere Grau, Jaume Figueres, Enric Pujol, Vinyet Panella... Tanmateix, els occitans

hi aportaren, entre d'altres, dos noms de primeríssima fila: Robert Lafont (que va enviar una comunicació, però li fou impossible d'assistir-hi) i Philippe Martel (que avui és el principal especialista en la renaixença literària occitana iniciada al segle XIX i que es perllongà a la centúria